

بررسی رابطه بین عوامل آموزشی و عوامل مدیریتی با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی
شهرستان میمه

علیرضا علیجانی

دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان شهید آیت نجف آباد

Lyrdalyjany8@gmail.com

مجتبی علیجانی

دانشجوی کارشناسی ارشد شیمی فیزیک دانشگاه تهران

Mojtabaalijani3@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی رابطه بین عوامل آموزشی و عوامل مدیریتی با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه انجام شد. نوع پژوهش از نوع رابطه و همبستگی خواهد بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه مدیران و معلمان ورزش که در مدارس ابتدایی مشغول هستند و دانش آموزان ابتدایی شهرستان میمه هست که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ تحصیل میکنند. با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده نمونه به حجم ۱۸۵ نفر (۱۵۰ دانش آموز، ۳۰ معلم و ۵ مدیر) انتخاب شد. برای جمع آوری داده ها از سه پرسشنامه اندازه گیری عوامل آموزشی و عوامل مدیریتی و کیفیت ورزش استفاده شد. پایایی سوالات پرسشنامه توسط ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد که مشخص شد سوالات پرسشنامه دارای پایایی و اعتبار بالایی می باشند. برای تجزیه و تحلیل داده ها از روشهای آمار استنباطی نظیر ضریب همبستگی، ضریب تعیین، سطح معنی داری و ماتریس همبستگی استفاده شد. نتایج مطالعه نشان داد که با سطح معنی داری کمتر از $0/05 < p\text{-value}$ بین عوامل آموزشی و کیفیت ورزش رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. همچنین بین عوامل مدیریتی و کیفیت ورزش نیز رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. نتایج به دست آمده از این پژوهش به دلیل اهمیت تاثیر آن در سلامت دانش آموزان، برای سیاست گذاران و برنامه ریزان آموزشی و مدیران و معلمان حایز اهمیت فراوان است.

کلمات کلیدی: عوامل آموزشی، عوامل مدیریتی، کیفیت ورزش، مدارس ابتدایی

مقدمه

بیان مسئله و اهمیت موضوع

از نخستین اهداف تعلیم و تربیت، پرورش فرد به عنوان یک انسان هدفدار و مستقل است. تربیت بدنی با تأکیدی که بر پرورش جسمی، ذهنی، هیجان و بر زندگی اجتماعی دارد، در صورت اثربخشی، نقش شایان توجهی را در فرایند تعلیم و تربیت ایفا خواهد کرد. انسان نیازمند حرکت است. منع انسان از حرکت، نه تنها موجب توقف رشد می شود بلکه سبب افسردگی، بروز رفتار ناهنجار و از دست دادن شور و نشاط زندگی می شود. تربیت بدنی و ورزش جز لاینفک تعلیم و تربیت و وسیله‌ای برای رسیدن به سلامت روحی نسل امروز است. تربیت بدنی و ورزش یکی از پایه‌های اصلی تعلیم و تربیت هر جامعه بوده است. امروزه دانش تربیت بدنی در نظام آموزش و پرورش جهان جایگاه مهم و ارزشمندی دارد. (امرابی، ۱۳۹۹)

یکی از برنامه های ثابت و پرتعداد در برنامه مدارس، تربیت بدنی است. تربیت بدنی و ورزش مقوله ای است که در هر اجتماعی جایگاه ویژه ای دارد و نقش آن در شکوفایی استعداد های مختلف افراد و متعاقب آن تقویت و افزایش ظرفیت های اخلاقی، تربیتی، جسمانی، ذهنی، عقلی، مهارتی، عاطفی و اجتماعی افراد انکار ناپذیر است. تربیت بدنی بخشی از تعلیم و تربیت است و باعث رشد ابعاد شخصیتی و شناختی و اجتماعی کودکان می شود. در حالی که تحقیقات نشان داده اند دختران و پسران ایرانی این نظر را دارند که تربیت بدنی و ورزش مدرسه ای به آنها کمک کرده تا بدنی آماده و سالم داشته باشند گاهی می بینیم که این مقوله مهم در مدارس نادیده گرفته می شود و ساعت آن صرف دروس نظری می گردد. این در حالی است که کودکان بطور تقریبی یک سوم ساعات روز خود را در مدرسه می گذارند و امکان دارد در خارج از مدرسه فرصتی برای ورزش نداشته باشند. (حسنلوئی و همکاران، ۱۳۹۴)

جوانانی که فعالیت بدنی دارند فواید سلامتی جسمی و روانی را کسب می کنند. برنامه های گسترده مدارس مبتنی بر فعالیت بدنی، می توانند به جوانان کمک کنند تا اغلب نیازهای فعالیت بدنی خود را برآورده کنند. مدارس مبتنی بر فعالیت بدنی، برای جوامع نیز به مانند دانش آموزان و مدارس سودمند هستند. فعالیت بدنی می تواند به جوانان کمک کند تا تمرکز، حافظه و رفتار کلاسی خود را بهبود بخشند. جوانانی که زمان بیشتری در کلاس های تربیت بدنی می گذرانند، نسبت به آن هایی که زمان کمتری در کلاس های تربیت بدنی صرف می کنند، نمرات امتحانی پایین تری کسب نمی کنند. مدارس ابتدایی باید در سیاست های خود زمانی را برای فعالیت بدنی سازمان یافته و بازی آزاد فراهم کنند. به والدین، اطلاعاتی در مورد فواید فعالیت بدنی و مسابقات مدرسه از طریق پیام هایی که به خانه می فرستند ارائه دهند. (کردی و همکاران، ۱۳۸۹)

برنامه جامع فعالیت بدنی دانش آموزان در مدارس باید شامل این موارد باشد: تربیت بدنی کیفی، به دانش آموزان دانش و مهارت هایی برای شرکت در دوره های فعالیت بدنی را می دهد، مهارت های حرکتی را آموزش می دهد و اینکه چگونه دانش آموزان، فعالیت بدنی را ارزیابی کنند، از فعالیت هایی که مناسب سطح مهارت و سن دانش آموزان هستند استفاده می کند، از فعالیت هایی که بیشتر وقت کلاس، دانش آموزان را فعال نگه می دارد استفاده می کند و نیاز همه دانش آموزان را در نظر می گیرد. (شهبازی و همکاران، ۱۳۹۷)

مدارس برای اینکه بتوانند با خانواده ها و گروه های اجتماعی شریک شوند، باید به خانواده ها اجازه دهند تا در مورد برنامه های فعالیت بدنی در مدرسه و در جامعه اطلاع کسب کنند. برای اینکه مطمئن شوند که همه، اطلاعات را دریافت می کنند؛ از شکل های مختلفی مانند آگهی ها، خبرنامه ها، تماس های تلفنی، ایمیل، گفتگو در مدرسه، اینترنت و پوشش رسانه ای استفاده کنند. خانواده ها و اعضای اجتماعی را در شورای مشورتی سلامت مدرسه باید وارد کرد. شانس شرکت خانواده ها را در برنامه های فعالیت بدنی فراهم کرد. این می تواند شامل تکالیف خانواده، فعالیت خبرنامه ای و شب های خانواده ها(شب هایی که خانواده ها می توانند در مدرسه گرد هم جمع شوند و از برنامه های مدرسه استفاده نمایند) شود. باید برنامه های فعالیت بدنی یا تکالیف کار را برای دانش آموزان، خانواده ها و کارکنان مدرسه فراهم کرد. مدارس می توانند با سازمان های عمومی کار کنند و به آنها اجازه دهند تا از سالن و میادین ورزشی مدارس پس از ساعات درسی و آخر هفته استفاده نمایند.(شکیبایی و همکاران، ۱۳۹۴)

ورزش در مدارس سبب جلوگیری از چاقی، تقویت حرکات درشت، هماهنگی دست و پا و چشم، استفاده از انرژی دانش آموزان و توسعه مهارت های اجتماعی و کار گروهی می شود. تغییر شیوه زندگی بویژه علاقه کودکان به غذا های پرکالری جذاب با ترکیبات نامطلوب، مصرف میان وعده ها و غذاهای چرب و شیرین، کاهش مصرف مواد غذایی دارای فیبر و عدم تحرک باعث بروز پدیده ی چاقی شده است و رشد این پدیده از دهه هشتاد دوبرابر قبل شده است بسیاری از والدین چاقی کودکان را دلیل سلامت آنها می دانند و برنامه ای برای رفع آن نمی ریزند. این در حالی است که چاقی حتی در کودکان باعث بیماری هایی از جمله بیماری های عروقی می گردد. بوسیله کنترل تغذیه و تاکید به تغذیه سالم در مدارس و همچنین گنجاندن برنامه ورزشی منظم در مدرسه می توان از چاقی کودکان جلوگیری به عمل آورد. کودکان در سن ابتدایی پیشرفت های چشمگیری در حرکات درشت مانند دویدن، پریدن و لی لی کردن و با توپ بازی کردن دارند. این حرکات نیاز به تقویت دارند و تقویت و پیشرفت آنها نشانه رشد سالم مغز است. بنابراین ورزش در مدرسه علاوه بر تاثیر بر جسم بر تقویت مهارت های ذهنی هم تاثیر گذار است.(حسنلوئی و همکاران، ۱۳۹۴)

کودکان دبستانی سرشار از انرژی هستند و نیاز به فعالیت دارند. آپارتمان نشینی و بازی های کامپوتری مانع رشدشان می شود و هنگامی که نتوانند انرژی خود را تخلیه کنند دچار اختلالات ذهنی و حرکتی می شوند. حضور در محیط فراخ مدرسه فرصتی است برای کودکان (به خصوص کودکانی که هر دو والدینشان شاغل هستند) تا خارج از محیط بسته و کوچک خانه به فعالیت بپردازند. همچنین باید برای اجتماعی شدن کودکان بوسیله تربیت بدنی تلاش کرد. ساعت های ورزش در مدارس زمان مناسبی است که کودکان به بازی و فعالیت گروهی بپردازند. در کلاس درس به دلیل اینکه بیشتر معلم در حال صحبت و تدریس است ارتباط بین دانش آموزان به خوبی امکان پذیر نیست اما در ساعات ورزش دانش آموزان آزاد هستند و می توانند با رهبری معلم کارهای بدنی را به صورت گروهی انجام دهند و مفهوم جمع و ارتباط مثبت و موثر با همسالان را بیاموزند و اجتماعی بودن را تمرین کنند.(تقوی و همکاران، ۱۳۹۸)

در جمع معلمان تربیت بدنی همه نوع معلمی یافت می شود و به درستی نمی توان ادعا کرد که تمام آن ها از شرایط یک معلم تربیت بدنی خوب برخوردارند. در میان آن ها معلمانی هستند که با تمام وجود به کار و حرفه خود علاقه مند بوده. حضور آن ها در این جمع تنها به خاطر دوست داشتن آن و به خاطر خدمت و پرورش نونهالان هموطن خود است آنان شرایط لازم را قبلا کسب کرده یا با حدیث تمام در راه تحصیل آن هستند. از طرف دیگر معلمانی نیز هستند که واجد شرایط این شغل نبوده و به حرفه خود به عنوان شغل

دوم می‌نگرند و بدون در نظر گرفتن مسؤلیت‌های مهمی که در این حرفه متوجه آن‌ها است به این امر خطیر روی آورده‌اند. صرف نظر از علل وجودی آن‌ها در این جمع و صرف نظر از کمبود فضای ورزشی و امکانات و وسایل و عدم برنامه‌های جامع تربیت بدنی، به جرأت می‌توان گفت که بقای درس تربیت بدنی در مدارس ما که تضمین‌کننده سلامت نسل آینده جامعه است، بستگی زیادی به معلمان خوب تربیت بدنی دارد. (شهبازی و همکاران، ۱۳۹۷)

معلمان تربیت بدنی باید با مهارت‌ها و فنونی که می‌خواهند آموزش دهند آشنا باشند. دانش آموزان کلاس تربیت بدنی و ورزش بی‌صبرانه در انتظار فراگرفتن فنون صحیحی هستند تا اجرای مهارت آن‌ها را بهبود بخشد، آن‌ها برای مربی یا معلمی که نتواند موجبات فراگیری این فنون و معلومات را فراهم سازد ارزش کمتری قائل می‌شوند. معلمان موفق آن‌هایی هستند که همراه و یاور دانش آموزان بوده و قادرند با آن‌ها روابط انسانی برقرار سازند اما معلمانی که اخلاقی تند داشته و رفتارشان غیر دوستانه است طولی نمی‌کشد که در ارائه برنامه‌های مطلوب آموزشی دچار عدم موفقیت می‌گردند. حسن سلوک، سازگاری، توانایی به ایجاد رابطه با اشخاص مختلف از قبیل دانش آموزان، همکاران، مدیر، مدرسه و والدین دانش آموزان از ویژگی‌های بسیار مطلوب برای یک مربی تربیت بدنی می‌باشد. یکی از مهمترین صفات ویژه یک معلم خوب، استواری و ثبات عاطفی اوست. معلمان عصبی و هیجان‌زده مشکلات انضباطی می‌آفرینند، این‌ها اتفاقات جزئی و کم‌اهمیت کلاس را بهم مربوط کرده و از آن‌ها کوهی می‌سازند، اما معلمین متعادل، بانشاط، مشتاق و فهیم معمولاً برای آموزش مطلوب و موثر، فضائی سرشار از لطف و آرامش فراهم می‌آورند. (حسنلوئی و همکاران، ۱۳۹۴)

در نتیجه، ورزش از موضوعات درسی مهم است و باید اهمیت آن در مدرسه‌ها جدی گرفته شود و جایگزینی آن با دروس دیگر جایز نیست و شاید به ظاهر کم‌اهمیت باشد ولی فعالیت بدنی در واقع به یادگیری دروس نظری کمک شایانی می‌کند. به‌وسیله برنامه منظم ورزشی در مدارس می‌توان به تقویت حرکات دانش آموزان، مهارت‌های اجتماعی و سلامت جسمانی آنها یاری رساند.

ادبیات و پیشینه تحقیق

محسن ذوالقدرنسب و رضا اسماعیلی و مهرداد رضایی و اکبر برزویی (۱۳۹۴) در پژوهش خود نشان دادند آمادگی جسمانی دانش آموزان یک امر بنیادی و اساسی است که سلامت و قدرت افراد و اجتماع را تضمین می‌کند. دانش آموزی که قدرت و کارایی لازم بدنی را دارد، قادر است وظایف و کارهای روزانه خود را بدون احساس خستگی انجام دهد و توانایی لازم را برای گذراندن اوقات فراغت یا مقابله با پیشامدهای ناگهانی به دست آورد. چنین فردی از بیماری و نارسایی‌ها و نواقص جسمی به دور خواهد ماند و استقامت، چابکی، انعطاف پذیری و سرعت از ویژگی‌های چنین دانش آموزیاست. دانش آموزان باید هر روز به فعالیت‌های منظم ورزشی براساس قدرت بدنیشان پردازند تا قدم‌های صحیح به سوی آمادگی و کارایی بدنی برداشته شود زیرا توجه به کارایی بدن موجب می‌شود استخوان‌ها، مفاصل و عضله‌های بدن برای انجام حرکات و فعالیت‌ها نیرومند شوند. دستگاه‌های تنفس و جریان خون نیز تا حد بسیاری از اجرای برنامه‌ها و حرکت‌های صحیح ورزشی سود می‌برد. هرچه برنامه‌های مناسب ورزشی، زودتر و در سنین کمتری اجرا شود، ابتلا به امراض قلبی و دیگر نارسایی‌ها کمتر خواهد بود.

پردیس شیخی (۱۳۹۵) در پژوهشی دیگر نشان داد کودکانی که در فعالیت‌های منسجم ورزش مدارس خود شرکت می‌کنند، نمرات بهتری کسب کرده‌اند، علاوه بر آن از خود رفتارهای معتدل و مطلوبی در کلاس نشان می‌دهند. همچنین خارج از کلاس،

مشکلات رفتاری کمتری دارند و به طور چشمگیری از تنبلی و سستی گریزان هستند، مضاف بر آن به حضور به موقع در کلاس درس اهمیت می دهند و غیبت های غیرموجه کمتری نسبت به دیگران دارند. نقش مربیان ورزش در آموزش مهارت های زندگی پروفیسور تارا اسکن لان، روانشناس ورزشی از دانشگاه کالیفرنیا می گوید: ورزش می تواند عرصه پیشرفت را برای جوانان فراهم آورد.

زینب دربار و علی قادری و صفورا شکوهی (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان اهمیت ورزش در مدارس ابتدایی که به روش کتابخانه ای _ توصیفی انجام داده اند گفته اند که حرکت و جنبش از ویژگی های حیات انسان و دارای انگیزه و ریشه ای در سرشت او و عاملی برای رشد و سلامت و نشاط او است. مدارس در پرورش این حرکت و جنبش، نقش اساسی و در مقطع دبستان به نوعی حرکت و ورزش را پایه گذاری می کنند.

اشرف بادروج (۱۳۹۷) در پژوهش خود که پیرامون علل کم توجهی به زنگ ورزش و بررسی مشکلات مربوط به آن در مدارس بوده است نشان داد که کم توجهی به زنگ ورزش دو دلیل عمده دارد: ۱- مشکلات مربوط به درون مدرسه - ۲ مشکلات مربوط به بیرون مدرسه. همچنین نگاه بیشتر دانش آموزان به ورزش نگاهی درسی است که نمره آن صرفاً برای تاثیر در معدل حایز اهمیت است، برای امتحان آن چهارچوب خاصی مشخص شده اما حرکت در این چهارچوب و ارزشیابی آن بر عهده خود دبیر است.

عباس جهان تاب و عبدالرحمان مهدی پور و امین خطیبی (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان تحلیل عوامل موثر بر توسعه ورزشهای پایه در مدارس ابتدایی شهر اهواز نشان دادند که نه عامل فرهنگی و اجتماعی، مدیریتی و سازمانی، اقتصادی، نیروی انسانی متخصص، امکانات و تجهیزات، انگیزشی، زمانی، آب و هوا و رسانه بر توسعه ورزش های پایه در مدارس ابتدایی شهر اهواز تأثیر دارند.

پژوهشی که توسط محمد حسین رضوی و زهرا روحانی و علیرضا قنبری فیروز آبادی (۱۳۹۳) به عنوان تحلیلی بر عوامل موثر در ارتقای جایگاه درس تربیت بدنی در مدارس انجام شد نشان داد که عامل تخصص معلمان، بعد روانی و نگرش و شناخت گروه های مرتبط در اولویت های اول و تقریباً از اهمیت یکسانی برخوردار بودند، ولی بین این ۳ عامل با عامل نظارت و ارزشیابی و عامل امکانات و تجهیزات، تفاوت معنا دار بوده. به نظر می رسد با توجه به اولویت بالای عامل تخصص معلمان، بعد روانی و نگرش و شناخت گروه های مرتبط، توجه و بکارگیری شاخص های این عوامل در ارتقای جایگاه درس تربیت بدنی کمک خواهد کرد.

اهداف و فرضیه های پژوهش

هدف کلی:

بررسی رابطه بین عوامل آموزشی و عوامل مدیریتی با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه در سال تحصیلی

۱۴۰۰_۱۴۰۱

اهداف جزئی:

بررسی رابطه بین عوامل آموزشی با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه

بررسی رابطه بین عوامل مدیریتی با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه

فرضیه کلی:

بین عوامل آموزشی و عوامل مدیریتی با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه رابطه وجود دارد.

فرضیات جزئی:

۱. بین انگیزه معلم با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه رابطه وجود دارد.
۲. بین علاقه معلم با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه رابطه وجود دارد.
۳. بین نگرش معلم با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه رابطه وجود دارد.
۴. بین تجربه معلم با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه رابطه وجود دارد.
۵. بین تخصص معلم با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه رابطه وجود دارد.
۶. بین شیوه تدریس معلم با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه رابطه وجود دارد.
۷. بین شیوه ارزشیابی با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه رابطه وجود دارد.
۸. بین برنامه آموزشی با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه رابطه وجود دارد.
۹. بین اهداف آموزشی با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه رابطه وجود دارد.
۱۰. بین اهمیت درس با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه رابطه وجود دارد.
۱۱. بین طراحی آموزشی با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه رابطه وجود دارد.
۱۲. بین امکانات آموزشی و بودجه با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه رابطه وجود دارد.

با توجه به مطالبی که در بالا ارائه شد، پژوهش حاضر به دنبال بررسی این مسئله پژوهشی خواهد بود که آیا بین عوامل آموزشی و عوامل مدیریتی با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی رابطه ای وجود دارد یا خیر؟

روش تحقیق

جامعه آماری، روش نمونه گیری و حجم نمونه

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی است و از نظر ماهیت، توصیفی همبستگی هست. جامعه آماری این پژوهش، عبارت است از کلیه دانش آموزان ابتدایی، معلمان ورزشی که در مقطع ابتدایی تدریس میکنند و مدیران مدارس ابتدایی شهر میمه که در سال ۱۴۰۰_۱۴۰۱ مشغول به تحصیل و تدریس هستند. حجم نمونه در این پژوهش با توجه به نوع تحقیق ۱۸۵ نفر هستند که ۱۵۰ نفر دانش آموز، ۳۰ نفر معلم و ۵ مدیر از مدارس ابتدایی میمه حضور دارند. برای نمونه گیری از روش تصادفی ساده استفاده شده است، به طوری که نمونه آماری شامل هم معلم، هم دانش آموز و هم مدیر باشد.

شرح روش و ابزار گردآوری داده‌ها:

در این پژوهش از سه ابزار استفاده شده است که شرح آنها بدین صورت است:

پرسشنامه عوامل آموزشی:

برای سنجش عوامل آموزشی از این پرسشنامه استفاده شده است. این پرسشنامه دارای ۶۰ سوال است، که در مورد مولفه‌های عوامل آموزشی می‌باشد. مولفه‌های عوامل آموزشی عبارتند از: انگیزه معلم، علاقه معلم، نگرش معلم، تجربه معلم، تخصص معلم، شیوه تدریس معلم. این سوال‌ها چهار جواب دارند. این پرسشنامه به صورت محقق ساخته طراحی شده است. گزینه‌های مربوط به این سوالات عبارتند از: خیلی کم، کم، متوسط و زیاد. این پرسشنامه به صورت محقق ساخته طراحی شده است و روایی و پایایی آن بارها مورد آزمایش قرار گرفت. همچنین ضریب آلفای کرونباخ سوالات پرسشنامه محاسبه شد که برابر با ۰/۹۱ می‌باشد که نشان می‌دهد پرسشنامه هنجار بالایی دارد.

پرسشنامه عوامل مدیریتی:

برای سنجش عوامل مدیریتی از این پرسشنامه استفاده شده است. این پرسشنامه دارای ۴۵ سوال است، که در مورد مولفه‌های عوامل مدیریتی می‌باشد. مولفه‌های عوامل مدیریتی عبارتند از: شیوه‌های ارزشیابی، برنامه آموزشی، اهداف آموزشی، اهمیت درس، طراحی آموزشی، امکانات آموزشی و بودجه. این سوالات چهار جواب دارند. گزینه‌های مربوط به سوالات عبارتند از: خیلی کم، کم، متوسط و زیاد. این پرسشنامه به صورت محقق ساخته طراحی شده است و روایی و پایایی آن توسط هفت متخصص در حوزه تعلیم و تربیت بررسی شد.

پرسشنامه کیفیت ورزش:

برای اندازه‌گیری این متغیر از پرسشنامه آماده شده (استاندارد) استفاده شده است. این پرسشنامه دارای ۱۶ سوال پیرامون مسائلی همچون روحیه دانش‌آموزان، استرس و اضطراب، رشد کارکردهای مغزی، کارکرد یادگیری، توانمندی‌های افراد، نشاط و شادابی، مهارت مدیریت زمان، صبر و تحمل، توانایی رهبری و کار تیمی و اعتماد به نفس است. ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه که قبلاً آماده شده است ۰/۹۱ هست. همچنین پرسشنامه در اختیار تعدادی از متخصصان تعلیم و تربیت قرار گرفت تا مجدداً در مورد روایی و پایایی آن بررسی‌هایی را انجام دهند.

در کل ضریب آلفای کرونباخ سوالات پرسشنامه‌ها به صورت میانگین برابر با ۰/۹۱ است که نشان می‌دهد سوالات پرسشنامه، پایایی و اعتبار زیادی دارند. همچنین طبق بررسی‌هایی که توسط تعدادی از متخصصان تعلیم و تربیت انجام شد، مشخص شد که سوالات پرسشنامه، از روایی بالایی نیز برخوردار است.

نحوه توصیف و تحلیل داده‌ها:

برای تجزیه و تحلیل داده ها از روشهای آمار استنباطی به منظور مشخص کردن ارتباط داده ها استفاده شده است. روش هایی همچون تعیین ضریب همبستگی، ضریب تعیین، سطح معنی داری و ماتریس همبستگی. همچنین تمام تجزیه و تحلیل ها توسط برنامه SPSS صورت گرفته است.

یافته های پژوهشی

۱. بررسی همبستگی و ارتباط بین ابعاد عوامل آموزشی با متغیر عوامل آموزشی

جدول ۱، ماتریس همبستگی ابعاد عوامل آموزشی

متغیر	انگیزه معلم	علاقه معلم	نگرش معلم	تجربه معلم	تخصص معلم	شیوه تدریس معلم	عوامل آموزشی
انگیزه معلم	۱	۰/۷۸۸	۰/۷۴۵	۰/۶۷۱	۰/۷۱۱	۰/۸۰۱	۰/۹۲۳
p-value	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰	۰/۰۰۲
علاقه معلم	۰/۷۸۸	۱	۰/۷۵۴	۰/۷۷۸	۰/۶۹۵	۰/۸۲۷	۰/۹۱۱
p-value	۰/۰۰۱	۰/۰۰۲	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
نگرش معلم	۰/۷۴۵	۰/۷۵۴	۱	۰/۷۳۸	۰/۶۲۹	۰/۷۸۵	۰/۸۹۱
p-value	۰/۰۰۱	۰/۰۰۲	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
تجربه معلم	۰/۶۷۱	۰/۷۷۸	۰/۷۳۸	۱	۰/۸۱۱	۰/۷۵۹	۰/۸۹۱
p-value	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۲	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱
تخصص معلم	۰/۷۱۱	۰/۶۹۵	۰/۶۲۹	۰/۸۱۱	۱	۰/۸۴۶	۰/۹۲۷
p-value	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۲	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
شیوه تدریس معلم	۰/۸۰۱	۰/۸۲۷	۰/۷۸۵	۰/۷۵۹	۰/۸۴۶	۱	۰/۹۴۳
p-value	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱
عوامل آموزشی	۰/۹۲۳	۰/۹۱۱	۰/۸۹۱	۰/۸۹۱	۰/۹۲۷	۰/۹۴۳	۱
p-value	۰/۰۰۲	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰

یافته های جدول بالا نشان می دهد که همبستگی قوی بین عوامل آموزشی و همه مولفه ها و ابعاد آن وجود دارد و سطح معنی داری آنها نیز کمتر از ۰/۰۵ می باشد. پس در نتیجه بین همه ابعاد عوامل آموزشی با عوامل آموزشی نوعی همگرایی وجود دارد که این همگرایی معنادار میباشد، یعنی با افزایش ابعاد عوامل آموزشی در نتیجه می توان عوامل آموزشی را بهبود بخشید.

۲. بررسی همبستگی و ارتباط بین ابعاد عوامل مدیریتی با متغیر عوامل مدیریتی

جدول ۲، ماتریس همبستگی ابعاد عوامل مدیریتی

متغیر	شیوه ارزشیابی	برنامه آموزشی	اهداف آموزشی	اهمیت درس	طراحی آموزشی	امکانات آموزشی و بودجه
شیوه ارزشیابی p-value	۱ ۰/۰۰۰	۰/۷۴۱ ۰/۰۰۰	۰/۷۱۱ ۰/۰۰۱	۰/۶۹۰ ۰/۰۰۱	۰/۷۴۳ ۰/۰۰۱	۰/۸۱۱ ۰/۰۰۲
برنامه آموزشی p-value	۰/۷۴۱ ۰/۰۰۰	۱ ۰/۰۰۰	۰/۸۰۴ ۰/۰۰۱	۰/۷۹۵ ۰/۰۰۱	۰/۷۱۴ ۰/۰۰۲	۰/۷۶۹ ۰/۰۰۰
اهداف آموزشی p-value	۰/۷۱۱ ۰/۰۰۱	۰/۸۰۴ ۰/۰۰۱	۱ ۰/۰۰۰	۰/۷۸۸ ۰/۰۰۰	۰/۶۹۰ ۰/۰۰۰	۰/۷۳۱ ۰/۰۰۱
اهمیت درس p-value	۰/۶۹۰ ۰/۰۰۱	۰/۷۹۵ ۰/۰۰۱	۰/۷۸۸ ۰/۰۰۰	۱ ۰/۰۰۰	۰/۶۹۲ ۰/۰۰۲	۰/۶۵۷ ۰/۰۰۰
طراحی آموزشی p-value	۰/۷۴۳ ۰/۰۰۱	۰/۷۱۴ ۰/۰۰۲	۰/۶۹۰ ۰/۰۰۰	۰/۶۹۲ ۰/۰۰۲	۱ ۰/۰۰۰	۰/۸۱۹ ۰/۰۰۰
امکانات آموزشی و بودجه p-value	۰/۸۱۱ ۰/۰۰۲	۰/۷۶۹ ۰/۰۰۰	۰/۷۳۱ ۰/۰۰۱	۰/۶۵۷ ۰/۰۰۰	۰/۸۱۹ ۰/۰۰۰	۱ ۰/۰۰۰
عوامل مدیریتی p-value	۰/۹۰۱ ۰/۰۰۰	۰/۹۱۲ ۰/۰۰۰	۰/۸۷۶ ۰/۰۰۲	۰/۸۹۵ ۰/۰۰۱	۰/۹۳۸ ۰/۰۰۰	۰/۹۷۱ ۰/۰۰۱

یافته های جدول بالا نشان می دهد که همبستگی قوی بین عوامل مدیریتی و همه مولفه ها و ابعاد آن وجود دارد و سطح معنی داری آنها کمتر از ۰/۰۵ می باشد. پس در نتیجه بین همه ابعاد عوامل مدیریتی با عوامل مدیریتی نوعی همگرایی وجود دارد که این همگرایی معنادار میباشد، یعنی با افزایش ابعاد عوامل مدیریتی در نتیجه می توان عوامل مدیریتی را بهبود بخشید؛ پس در نتیجه یک همبستگی مثبت و معنی داری بین ابعاد عوامل مدیریتی با عوامل مدیریتی وجود دارد.

برای آزمون فرضیه‌های مطرح شده با توجه به نرمال بودن داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است.

جدول ۳، ضریب همبستگی عوامل آموزشی با کیفیت ورزش

متغیر مستقل	ضریب همبستگی با متغیر کیفیت ورزش	ضریب تعیین (R^2)	سطح معنی داری (p-value)	تایید یا رد فرضیه
انگیزه معلم	۰/۶۳۰	۰/۳۹۶	۰/۰۰۱	تایید
علاقه معلم	۰/۶۵۰	۰/۴۲۲	۰/۰۰۱	تایید
نگرش معلم	۰/۵۷۹	۰/۳۳۵	۰/۰۰۰	تایید
تجربه معلم	۰/۵۸۷	۰/۳۴۴	۰/۰۰۰	تایید
تخصص معلم	۰/۵۶۳	۰/۳۱۶	۰/۰۰۰	تایید
شیوه تدریس معلم	۰/۶۸۱	۰/۴۶۳	۰/۰۰۰	تایید

طبق یافته‌های بالا، ضریب همبستگی بین متغیرهای عوامل آموزشی (انگیزه معلم، علاقه معلم، نگرش معلم، تجربه معلم، تخصص معلم و شیوه تدریس معلم) با متغیر وابسته کیفیت ورزش، عددی مثبت است و سطح معنی داری هم کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد. در نتیجه بین متغیرهای عوامل آموزشی و کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه ارتباط مستقیم وجود دارد و فرضیه‌های ۱ تا ۶ پذیرفته می‌شوند. بر این اساس می‌توان گفت بین عوامل آموزشی و کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه رابطه مستقیم و معناداری است که در نتیجه با تقویت عوامل آموزشی در بین معلمان، کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی افزایش می‌یابد.

جدول ۴، ضریب همبستگی عوامل مدیریتی با کیفیت ورزش

متغیر مستقل	ضریب همبستگی با متغیر کیفیت ورزش	ضریب تعیین (R^2)	سطح معنی داری (p-value)	تایید یا رد فرضیه
شیوه ارزشیابی	۰/۵۸۰	۰/۳۳۶	۰/۰۰۲	تایید
برنامه آموزشی	۰/۶۳۴	۰/۴۰۱	۰/۰۰۱	تایید
اهداف آموزشی	۰/۵۴۵	۰/۲۹۷	۰/۰۰۲	تایید
اهمیت درس	۰/۵۹۵	۰/۳۵۴	۰/۰۰۰	تایید
طراحی آموزشی	۰/۵۷۶	۰/۳۳۱	۰/۰۰۰	تایید
امکانات آموزشی و بودجه	۰/۶۹۰	۰/۴۷۶	۰/۰۰۰	تایید

طبق یافته‌های بالا، ضریب همبستگی بین متغیرهای عوامل مدیریتی (شیوه ارزشیابی، برنامه آموزشی، اهداف آموزشی، اهمیت درس، طراحی آموزشی، امکانات آموزشی و بودجه) با متغیر وابسته کیفیت ورزش، عددی مثبت است و سطح معنی داری هم کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد. در نتیجه بین متغیرهای عوامل مدیریتی و کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه ارتباط مستقیم وجود دارد و فرضیه‌های ۷ تا ۱۲ پذیرفته می‌شوند. بر این اساس می‌توان گفت بین عوامل مدیریتی و کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه رابطه مستقیم و معناداری است که در نتیجه با تقویت عوامل مدیریتی در بین مدیران و معلمان، کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی افزایش می‌یابد.

بحث و نتیجه گیری

در این پژوهش ۱۲ فرضیه در مورد ابعاد و مولفه‌های عوامل آموزشی و عوامل مدیریتی و کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی مطرح شد که براساس نتایج به دست آمده معناداری آنها مورد تایید قرار گرفت ($p < 0/05$)؛ در نتیجه بین ابعاد عوامل آموزشی با کیفیت ورزش و همچنین عوامل مدیریتی با کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه رابطه مستقیم وجود دارد. یعنی با افزایش ابعاد عوامل

آموزشی و ابعاد عوامل مدیریتی می توان کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی شهرستان میمه را بهبود بخشید. نتایج به دست آمده با یافته های پژوهش اکبرزاده (۱۳۷۸) که گفته بود امکانات تربیت بدنی و میزان اهمیت دادن مدیران و مسئولان آموزشی، در بهبود ورزش در مدارس موثر است و همچنین با پژوهش جهانیان و فخاری (۱۳۹۰) که گفتند رضایت و علاقه مندی معلمان و وسایل کمک آموزشی، باعث افزایش اثر بخشی ساعات درس تربیت بدنی در مدارس ابتدایی می باشد، همخوانی دارد. همچنین یافته های این پژوهش با پژوهش رضوی و شعبانی بهار و سجادی (۱۳۹۰) که گفتند تجربه معلمان، نگرش و محتوای آموزشی و شیوه تدریس در اثربخشی ورزش در مدارس راهنمایی موثر هستند، همخوانی دارد.

با توجه به نتایج این پژوهش می توان گفت که ممکن است اجرای درس تربیت بدنی در مدارس ابتدایی شهرستان میمه همراه با چالش هایی باشد که عدم برطرف سازی آن ها باعث پیامدهای ناگواری بر سلامت دانش آموزان می شود. به خاطر همین اجرای درس تربیت بدنی در مدارس ابتدایی نیازمند وسایل و امکانات آموزشی خوب و محتوا و برنامه آموزشی مناسب می باشد تا این درس بتواند در تحقق اهداف آموزشی خود موفق شود. به همین خاطر به عنوان موضوع پیشنهاد می کنم که پژوهشگران پیرامون چالش ها و نارسایی های درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس ابتدایی پژوهشی را انجام دهند.

بنابراین پیشنهاد می کنم:

(۱) مدیران مدرسه ابتدایی و برنامه ریزان آموزشی با دقت کافی عوامل موثر بر کیفیت ورزش در مدارس ابتدایی را بررسی کنند و برنامه مناسب جهت ارتقای ورزش در مدارس ابتدایی تدوین کنند.

(۲) مسئولین باید در احداث مدارس جدید و فضای استاندارد جهت ورزش در مدارس اقدام کنند و برای مدارس که امکانات خوبی ندارند تدبیری بیاندیشند.

(۳) پیشنهاد می کنم با توجه به کمبود امکانات ورزشی در مدارس ابتدایی هماهنگی بین اداره کل تربیت بدنی استان ها با آموزش و پرورش جهت استفاده دانش آموزان از اماکن ورزشی آن اداره در ساعات ورزش صورت گیرد.

(۴) آموزش و پرورش باید الگوی مناسبی در مورد اهداف برنامه ها طراحی آموزشی شیوه تدریس و ارزشیابی این دست تدوین و به مدارس ابلاغ کند.

منابع

۱. اکبرزاده، علی، ۱۳۷۸، بررسی شیوه های غنی سازی درس تربیت بدنی و ورزش در دوره های تحصیلی سه گانه شهرستان سراب، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرکز تهران
۲. امرائی، فاطمه، ۱۳۹۹، تربیت بدنی در مدارس، چاپ اول، تهران، انتشارات دیپادخت
۳. بادروج، اشرف، ورزش در مدارس و علل کم توجهی به زنگ ورزش و بررسی مشکلات مربوط به آن، دومین همایش ملی دستاوردهای علوم ورزشی و سلامت اهواز، آبان ۱۳۹۷
۴. تقوی، فاطمه و تقوی، ایمان و حاج قربانی، ناهید و شمس الدین، حمیدرضا، ۱۳۹۸، تربیت بدنی در مدارس ابتدایی، چاپ اول، تهران، چاپ و نشر ایران
۵. جهانتاب، عباس و مهدی پور، عبدالرحمن و خطیبی، امین، تحلیل عوامل موثر بر توسعه ورزش های پایه در مدارس ابتدایی شهر اهواز، اولین همایش ملی دستاوردهای علوم ورزشی و سلامت، شهریور ۱۳۹۷
۶. جهانیان، رمضان و فخاری، سید علی، عوامل موثر در افزایش اثر بخشی ساعات درس تربیت بدنی در مدارس ابتدایی، نشریه علمی - پژوهشی فصلنامه علوم ورزش، سال چهارم، شماره دهم، تابستان ۱۳۹۱، ۱۳۰-۱۱۹
۷. حسنلوئی، فخرالدین و دودمان، خالد و بایزیدی، فخرالدین و محمودی آذر، جمال، ۱۳۹۴، آنچه یک معلم تربیت بدنی باید بداند، چاپ اول، تهران، چاپ و نشر ایران
۸. حسنلوئی، فخرالدین و محمودی آذر، جمال و جمشیدزاد، داوود، ۱۳۹۴، مدیریت زنگ ورزش در مدارس، چاپ اول، تهران، چاپ و نشر ایران
۹. دروار، زینب و قادری، علی و شکوهی، صفورا، اهمیت ورزش در مدارس ابتدایی، نخستین کنفرانس ملی تربیت بدنی و علوم ورزشی، اسفند ۱۳۹۵
۱۰. ذوالقدر نسب، محسن و اسمعیلی، رضا و رضایی، مهرداد و برزویی، اکبر، تاثیر و اهمیت ورزش بر تعلیم و تربیت دانش آموزان دوره ابتدایی، دومین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روانشناسی آسیب های اجتماعی و فرهنگی ایران، مهر ۱۳۹۴
۱۱. رضوی، سید محمد حسین و شعبانی بهار، غلامرضا و سجادی، سید احمد، تحلیل عوامل تاثیرگذار در کیفیت بخشی درس تربیت بدنی مدارس راهنمایی از دیدگاه معلمان ورزش، پژوهش نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، سال هفتم، شماره چهاردهم، پاییز و زمستان ۱۳۹۰، ۱۱۲-۱۰۳
۱۲. رضوی، محمدحسین و روحانی، زهرا و قنبری فیروزآبادی، علیرضا، تحلیلی بر عوامل موثر در ارتقای جایگاه درس تربیت بدنی در مدارس، پژوهش نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، دوره دهم، شماره نوزدهم، بهار و تابستان ۱۳۹۳، ۶۹-۸۰
۱۳. شکیبایی، فریبا و برزگرپور، حمیدرضا و صمدی، حسین و مهلکی، محمدرضا، ۱۳۹۴، تربیت بدنی در مدارس، چاپ اول، یزد، اندیشمندان یزد

۱۴. شهبازی، مهدی و دست آموز، سیما و قیصری، سید فردین، ۱۳۹۷، تربیت بدنی در مدارس ابتدایی و مهد های کودک
بازیهای کودکانه، چاپ اول، تهران، موسسه آموزشی تالیفی ارشدان
۱۵. شیخی، پردیس، اهمیت ورزش در مدارس، سومین همایش ملی تربیت بدنی و علوم ورزشی، اسفند ۱۳۹۵
۱۶. کردی، حسن و بهرامی، علیرضا و چلونگریان، نسرين، ۱۳۸۹، تربیت بدنی در مدارس، چاپ اول، تهران، انتشارات گسترش
رایانه